

udelukkelse fra fællesskab og hensættelse i sikringscelle omfattes af den udvidede klageordning ifølge model 1.

Bl.a. afgørelser om anbringelse i og overførsel mellem de forskellige afsoningsinstitutioner i kriminalforsorgen opfattes ofte som indgribende af de indsatte. Kriminalforsorgen har imidlertid ansvaret for opretholdelse af orden og sikkerhed i afsoningsinstitutionerne, og personer, der er idømt frihedsstraf, må påregne, at der under afsoningen opstår behov for at træffe afgørelser om f.eks. overførsel til lukket fængsel eller til arresthus eller om nægtelse af tilladelse til besøg af den pågældendes nærmeste af hensyn til kriminalforsorgens mulighed for at opretholde orden og sikkerhed i afsoningsinstitutionen. Det kan derfor give anledning til tvivl, om den udvidede adgang til domstolsprøvelse også bør gælde i tilfælde, hvor kriminalforsorgen af ordens- og sikkerhedsmæssige grunde nødsages til at gøre indgreb over for den indsatte.

Udformningen af en udvidet klageordning bør sikre, at domstolsprøvelsen forbeholdes tilfælde, hvor der må antages at være et reelt behov for en sådan ordning. Det bør i den forbindelse have sig for øje, at de afgørelser, der af arbejdsgruppen foreslås inddraget under en udvidet adgang til domstolsprøvelse, i vidt omfang beror på en kriminalforsorgsmæssig vurdering. Det gælder f.eks. behovet for at skride ind af hensyn til opretholdelse af orden og sikkerhed i en afsoningsinstitution. Der vil her ofte være tale om skønspregede afgørelser, der træffes ud fra et indgående kendskab til miljøet i institutionen, et kendskab som domstolene ikke har i samme omfang. Domstolene må derfor forventes at udvise tilbageholdenhed ved efterprøvelsen af skønudøvelsen i det enkelte tilfælde.

Afgørelser, der er begrundet i hensynet til opretholdelse af orden og sikkerhed, skal efter deres karakter typisk træffes og iværksættes hurtigt. Det er da også baggrunden for, at der både i arbejdsgruppens og rådets lovudkast stilles forslag om, at sagens indbringelse for retten normalt ikke har opsættende virkning, jf. pkt. 9.3.5. nedenfor. Netop for de her omhandlede afgørelser synes en domstolsprøvelse, hvor resultatet vil foreligge kortere eller længere tid efter afgørelsen, ikke åbenbart nødvendig eller hensigtsmæssig. De ovennævnte fire medlemmer finder således, at man netop på dette område er uden for kerneområdet for en retslig kontrol. Efter de foreliggende erfaringer har kriminalforsorgen da også hidtil på betryggende måde været i stand til at træffe disse afgørelser. Afgørelserne vil også som hidtil kunne indbringes for Folketingets Ombudsmand. Det følger endelig ikke af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, at den

indsatte har krav på en udvidet adgang til domstolsprøvelse af afgørelser som de omhandlede.

Til det anførte kommer, at de økonomiske og administrative konsekvenser af at lade de afgørelser, der af kriminalforsorgen træffes ud fra hensynet til at opretholde orden og sikkerhed i afsoningsinstitutionen, være omfattet af en udvidet klageordning, vil være endog særdeles betydelige.

På denne baggrund er det disse medlemmers opfattelse, at de omtalte afgørelser bør holdes uden for en udvidet klageordning.

Medlemmerne finder, at det ved afgrænsningen af en udvidet adgang til domstolskontrol er nærliggende at tage udgangspunkt i afgørelser, der ligger i naturlig forlængelse af straffesagen eller i øvrigt er af særligt indgribende betydning for den indsatte, dvs. afgørelser om straffetidsberegning, disciplinærstraf og konfiskation. Også afgørelser om nægtelse af prøveløsladelse og genindsættelse efter prøveløsladelse til udståelse af reststraffen bør omfattes, idet disse afgørelser retter sig mod det tidspunkt, hvor den indsatte kan forventes at blive løsladt, og derfor er af meget væsentlig betydning for den pågældende.

Endelig vil det være naturligt at inddrage afgørelser om nægtelse af erstatning for uforskyldt udståelse af fængselsstraf i for lang tid og for indgreb, der har lighed med straffesager. For så vidt angår erstatning må det dog også kræves, at selve indgrebet er undergivet udvidet adgang til domstolsprøvelse. Det medfører, at den udvidede adgang til domstolsprøvelse ikke bør omfatte afgørelser om nægtelse af erstatning for uforskyldt anbringelse i forhørscele, og at den udvidede adgang til domstolsprøvelse af afgørelser om nægtelse af erstatning for uforskyldt anbringelse i straffecelle begrænses til tilfælde, hvor en sådan anbringelse har været mere end 7 dage.

Afgørelser om forbud mod offentliggørelse af bestemte artikler i de indsattes blade, indskrænkning i den indsattes kontakt til medierne og tilbageholdelse af breve bestemt til afsendelse kan være begrundet såvel i ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn som i andre hensyn, f.eks. hensynet til beskyttelse af den forurettede ved lovovertrædelsen. De ovennævnte fire medlemmer har derfor overvejet, om der i disse tilfælde kan antages at være et særligt behov for at give mulighed for en udvidet adgang til domstolsprøvelse.

Afgørelser om tilbageholdelse af breve må anses for et væsentligt indgreb i den indsattes mulighed for at kontakte personer uden for afsoningsinstitutionen. I de tilfælde, hvor dette indgreb ikke kan begrundes med ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, men alene har baggrund i hensynet til beskyttelse af den